

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

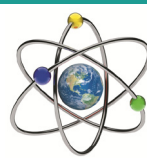
No9(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 172 sahifa,
2-sentyabr, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oğlu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'smirlarda hissiy bezovtalikning psixologik determinantlari sifatida o'z-o'zini baholash va o'ziga munosabat xususiyatlari.....	10
Ibraymova Altinay Esemuratovna	
Bo'lajak pedagoglar shaxsiyatida ksenofobiya xavfi: kasbiy deformatsiya omillari va uning pedagogik faoliyatga ta'siri	16
Abdiraximova Dildora Begimkulovna	
Biologiya ta'limida sun'iy intellektdan foydalanish: didaktik imkoniyatlar, muammolar va metodik yechimlar.....	20
Raxmatov Uchkun Ergashevich	
Talabalarda mediasavodxonlik va tanqidiy fikrlash o'rtasidagi psixologik bog'liqlik.....	28
Adizova Muxabbat Muxitdinovna	
Oliy ta'lim rahbar-kadrlarida stressogen vaziyatlarni boshqarishning pedagogik-psixologik o'ziga xos jihatlari	32
Sultonov Mansur G'aniyevich	
Boshlang'ich ta'limda individual yondashuv orqali o'quvchilarning ta'lim natijalarini yaxshilash	37
Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Bo'tayeva Saodat Xudoyor qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli resurs bazasini yaratish kompetensiyasi: tuzilma va mezonlar.....	41
Qo'qonboyeva Durdona Faxriddin qizi	
Biologiyani o'qitishda zamonaviy ta'lim metodlari.....	44
Joldasbayeva Gulchexra Maksetbayevna	
Organik fotoelementlarning moslashuvchanligini oshirish.....	49
Jalolova Pokiza Muzaffarovna	
Dzyudo sport turida texnik tayyorgarlikni takomillashtirishda maxsus mashqlardan foydalanish samaradorligi.....	54
Ko'palov Sanjar Ulug'bekovich	
Interactive Methods for Developing Sociolinguistic Competence in Higher Education	59
Baxramova Diyora Sanjar qizi	
Texnika yo'nalishi talabalarini ishlab chiqarish muhitiga tayyorlashda CDIO va sanoat korxonalari hamkorligining pedagogik imkoniyatlari	66
Gaffarov Xasan Ravshanovich	
Onkologik bemorlarga tashxisni bildirish madaniyati va uning psixologik oqibatlari (O'zbekiston misolida)... ..	70
Jonpo'lotova Manzura Jahonovna	
Malaka oshirish jarayonida rahbar-kadrlarning SOFT-kompetensiyalarini rivojlantirish samaradorligi.....	75
Axrorova Umida Xamidullayevna	
Refleksiv ta'lim muhitida o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini rivojlantirishning didaktik parametrlari tizimi	81
Sadikova Shaxnoza Ulug'bek qizi	
Loyihaviy faoliyat asosida talabalarda mustaqil ta'lim kompetensiyalarini shakllantirish mexanizmlari	87
Jabborov Toxirjon Maqsudali o'g'li	
Biologiya fanini o'qitishda biologiya (maxsus pedagogika: logopediya) yo'nalishi talabalarining tanqidiy fikrlashini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	91
Hakimova Musharraf Fozilovna, Hasanova Zebo Davlatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda bolalar adabiyotining didaktik imkoniyatlari	96
Homiyatova Mavluda Amon qizi	
Boshlang'ich sinflarda raqamli ta'lim muhitini yaratish va interaktiv metodlardan foydalanish	101
Karimova Nargiza Raximovna	

Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalar asosida bolalarning soft skillsini rivojlantirish: interaktiv va sun'iy intellektga asoslangan yondashuvlar	109
Mamatqulova Nozimaxon Shavkat qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida innovatsion pedagogik faoliyat ko'nikmalarini rivojlantirish: kvazi-eksperimental tadqiqot	116
Nozimabonu Tojiboyeva	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining axborotni tekshirish va dalillarga asoslangan xulosa chiqarish ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi	124
Abduraxmonova Gulandam Anvarjonovna	
Funksional yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini takomillashtirishning ustuvor jihatlarini	130
Safarov Dilmurod Zoirovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv faoliyati samaradorligini oshirishda o'qish savodxonligining ahamiyati	135
Turg'unboyev Sirojiddin Faxriddinovich	
Sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish asosida matematika fanini o'qitishda o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish metodikasi	140
Sultonova Shahnoza Yusuf qizi	
Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitish metodikasini yosh omili asosida takomillashtirish	147
Akhmadaliyeva Nargizakhon Abdumalik qizi	
Tengdoshlar bilan munosabat sifatiga oilaviy muhitning bilvosita ta'siri	153
Baratullayeva Dilnoza Xabibullo qizi	
Bolalar kiyimlari va ular bilan bog'liq urf-odatlar (Buxoro vohasi misolida)	156
G'iyosova Zarina Yusuf qizi	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilarining kasbiy-metodik kompetentligi rivojlanganlik darajalarini kvalimetrik shkala asosida baholash	160
Niyozova Shahlo Abdusaitovna	
Bionika asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirishning samarali metodlari	167
Jumaboyeva Maxliyo Rashidbek qizi	

BIONIKA ASOSIDA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA IXTIROCHILIK QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING SAMARALI METODLARI

Jumaboyeva Maxliyo Rashidbek qizi

Urganch davlat pedagogika instituti,
ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (MT) magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada bionika asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari va samarali metodlari yoritilgan. Bionikaning jonli tabiatdagi tuzilish, harakat, moslashuv va funksional xususiyatlarni o'rganish orqali yangi g'oya va texnik yechimlar yaratishga yo'naltiruvchi imkoniyatlari ochib berilgan. Shuningdek, maktabgacha yoshdagi bolalarda kuzatuvchanlik, muammoli vaziyatlarni hal qilish, ijodiy fikrlash, modellashirish va konstruksiyalash ko'nikmalarini rivojlantirishda bionik topshiriqlardan foydalanishning ahamiyati asoslangan.

Kalit so'zlar: bionika, ixtirochilik qobiliyati, maktabgacha yosh, ijodiy fikrlash, texnik ijodkorlik, bionik yondashuv, analogiya, modellashirish, konstruksiyalash, loyihalash, STEAM, muammoli vaziyat.

Abstract: This article highlights the pedagogical potential and effective methods for developing inventive abilities in preschool children based on bionics. It explores the potential of bionics to encourage the creation of new ideas and technical solutions through the study of structures, movements, adaptations, and functional characteristics found in living nature. The importance of using bionic tasks to develop preschool children's observation skills, problem-solving abilities, creative thinking, modeling, and construction skills is also substantiated.

Key words: bionics, inventive abilities, preschool age, creative thinking, technical creativity, bionic approach, analogy, modeling, construction, project-based learning, STEAM, problem-based situation.

Аннотация: В данной статье освещаются актуальность, содержание и особенности развития изобретательских способностей детей дошкольного возраста на основе бионики. Также раскрываются возможности использования наблюдения за объектами и явлениями живой природы, а также их строением, движением и функциональными особенностями для формирования у детей новых идей, поиска нестандартных решений проблем и создания простых технических моделей. Обосновывается эффективность использования методов бионической аналогии, проблемной ситуации, "мозгового штурма", наблюдения, моделирования, конструирования и проектирования в развитии изобретательских способностей.

Ключевые слова: бионика, бионическая аналогия, изобретательские способности, дети дошкольного возраста, эффективные методы, проблемная ситуация, "мозговой штурм", наблюдение, моделирование, конструирование, проектирование, творческое мышление, техническое творчество.

KIRISH

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida bolalarning nafaqat bilim va ko'nikmalarini shakllantirish, balki ularning ijodiy, mustaqil va innovatsion fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biri sifatida qaralmoqda. Ayniqsa, maktabgacha yosh davrida bolaning tabiiy qiziquvchanligi, kuzatuvchanligi, tasavvuri va yangilik yaratishga bo'lgan intilishini qo'llab-quvvatlash kelgusida uning ijodiy va ixtirochilik qobiliyatlarini shakllantirish uchun muhim zamin yaratadi. Shu sababli ta'lim jarayonida bolalarni tayyor bilimlarni o'zlashtirish bilan cheklab qo'ymasdan, ularni mustaqil ravishda muammoni aniqlash, o'z g'oyasini ilgari surish, noodatiy yechim topish va amaliy model yaratishga yo'naltirish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirishda tabiatni o'rganish va undagi mavjud funksional yechimlardan foydalanish samarali pedagogik imkoniyatlardan biri hisoblanadi. Tabiatda millionlab yillar davomida shakllangan turli tuzilish, harakat va moslanish mexanizmlari inson tomonidan yaratilgan ko'plab texnik qurilmalar uchun g'oya

manbai bo'lib xizmat qilgan. Mazkur tamoyilga asoslangan bionika tabiatdagi biologik obyektlar, ularning tuzilishi, funksiyasi va faoliyatini o'rganish hamda ushbu xususiyatlardan texnik va konstruktiv yechimlar yaratishda foydalanishni nazarda tutadi. Bionik yondashuvni maktabgacha ta'lim jarayoniga tatbiq etish orqali bolalarda tabiat obyektlarini kuzatish, ularning muhim belgilarini ajratish, o'xshashlik va farqlarni aniqlash, analogiya o'rnatish hamda tabiiy xususiyat asosida yangi g'oya yaratish ko'nikmalarini shakllantirish mumkin.

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun bionika elementlaridan foydalanish, avvalo, ularning yosh va psixologik xususiyatlariga mos bo'lgan o'yin, kuzatish, modellash, konstruksiyalash va muammoli vaziyatlar orqali amalga oshirilishi maqsadga muvofiqdir. Masalan, qushlarning parvozini kuzatish orqali qanotlarning tuzilishi va harakatini o'rganish, baliqlarning suvda harakatlanishi asosida suv transporti haqida fikr yuritish yoki o'rgimchak to'riining tuzilishidan mustahkam konstruksiya yaratish g'oyasiga kelish bolalarda tabiat hodisasi bilan texnik yechim o'rtasidagi bog'liqlikni anglashga yordam beradi. Bunday faoliyat jarayonida bola nafaqat tabiat haqidagi bilimlarini boyitadi, balki mavjud bilimlarini yangi vaziyatda qo'llash, mustaqil fikrlash va ijodiy mahsulot yaratish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bionika asosida ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirish jarayonida didaktik o'yinlar ham alohida ahamiyatga ega. "Qaysi hayvon qaysi texnikaga o'xshaydi?", "Uchinchisi ortiqcha" va "Tabiat bilimdonlari" kabi o'yinlar bolalarning tabiat obyektlari haqidagi bilimlarini faollashtirish, ularning muhim xususiyatlarini ajratish, guruhlash, taqqoslash va mantiqiy xulosa chiqarish qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ertak terapiyasi, muammoli vaziyatlar va "Aqliy hujum" metodidan foydalanish bolalarni tasavvur qilish, muammoga turli nuqtayi nazardan yondashish va o'z g'oyalarni ilgari surishga undaydi. Yaratilgan g'oyalarni modellash, konstruksiyalash va loyihalash faoliyatlari orqali amaliy shaklga keltirish esa ixtirochilik jarayonining nazariy fikrdan amaliy modelgacha bo'lgan izchil bosqichlarini ta'minlaydi.

Shu nuqtayi nazardan, maktabgacha ta'lim jarayonida bionik yondashuvdan foydalanish bolalarning tabiiy obyektlarga bo'lgan qiziqishini oshirish bilan birga, ularda analogik va ijodiy fikrlash, kuzatuvchanlik, muammoli vaziyatlarda yechim izlash, mustaqil qaror qabul qilish hamda yangi texnik g'oyalarni ilgari surish ko'nikmalarini rivojlantirish uchun keng pedagogik imkoniyat yaratadi. Biroq mazkur jarayonning samaradorligi bionika mazmunini bolalarning yosh imkoniyatlariga mos metod va didaktik vositalar bilan uyg'unlashtirishga bevosita bog'liq. Shundan kelib chiqib, bionika asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirishning samarali metodlarini aniqlash maktabgacha ta'lim pedagogikasining dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur yondashuv asosida bolalarning tabiatni kuzatishdan boshlab, tabiiy xususiyatlarni tahlil qilish, analogiya topish, muammoli vaziyatga yechim taklif qilish, g'oya yaratish va uni amaliy modelga aylantirishgacha bo'lgan ijodiy faoliyatini izchil tashkil etish imkoniyatlari kengayadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlik, konstruktorlik va ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirish masalasi pedagogika va psixologiya fanlarida uzoq yillardan buyon tadqiq etib kelinmoqda. Mazkur muammoni o'rganishda bolalar tafakkuri, ijodiy faoliyati, muammoli vaziyatlarni hal etish qobiliyati hamda tabiat va texnika o'rtasidagi bog'liqlikni anglash jarayonlariga oid ilmiy qarashlar muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi. Bolaning intellektual va ijodiy rivojlanishi masalalarini o'rgangan taniqli psixolog J. Piaget bolalarning bilimlarni tayyor holda qabul qilmasdan, balki atrof-muhit bilan faol munosabat jarayonida mustaqil ravishda shakllantirishini ta'kidlagan. Uning konstruktivistik qarashlariga ko'ra, bola predmet va hodisalarni kuzatish, tajriba qilish hamda ular o'rtasidagi bog'liqliklarni aniqlash orqali bilim hosil qiladi. Ushbu yondashuv bionika asosida tashkil etiladigan mashg'ulotlar uchun muhim ahamiyatga ega, chunki bolalar tabiatdagi tirik organizmlarning tuzilishi va xususiyatlarini kuzatib, ular asosida texnik yoki konstruktiv g'oyalarni shakllantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Psixolog L. S. Vygotskiy bolalar ijodkorligi va tafakkurining rivojlanishida ijtimoiy muhit hamda kattalar bilan hamkorlikning muhimligini asoslab bergan. Olimning "yaqin rivojlanish zonasini" haqidagi nazariyasi bolaning mustaqil bajara olmaydigan faoliyatini pedagog yoki tengdoshlari yordamida amalga oshirish orqali rivojlanishini ko'rsatadi. Bionik yondashuv asosida tashkil etilgan konstruktorlik, tajriba va loyihaviy faoliyatlarda pedagogning yo'naltiruvchi savollari bolalarning yangi g'oyalarni ilgari surishiga yordam beradi. Shuning uchun Vygotskiyning ilmiy qarashlari maktabgacha yoshdagi bolalarda ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasini ishlab chiqishda muhim nazariy asos hisoblanadi. Ijodiy tafakkur va insonning yaratuvchanlik qobiliyatlarini tadqiq etgan J. P. Guilford kreativlikning asosiy xususiyatlari sifatida fikrning ravonligi, moslashuvchanligi, originalligi va yangi g'oyalarni ishlab chiqish qobiliyatini ko'rsatgan. Guilfordning divergent tafakkur haqidagi nazariyasi, ayniqsa, ixtirochilik faoliyatini rivojlantirishda muhimdir. Chunki bionika asosidagi topshiriqlarda bolalarga bitta tayyor javob berilmaydi, aksincha, tabiatdagi muayyan hodisadan foydalanib, turli konstruktiv yechimlarni topish imkoniyati yaratiladi.

Ijodkorlikni o'rganishda E. P. Torrancening tadqiqotlari ham alohida ahamiyatga ega. Torrance kreativlikni muammolarni sezish, farazlarni ilgari surish, ularni sinab ko'rish va yangi natijalarga erishish jarayoni sifatida izohlaydi. Olim tomonidan ishlab chiqilgan kreativ fikrlash konsepsiyasi bolalarda ixtirochilik qobiliyatlarini

shakllantirishda muammoli vaziyatlardan foydalanish zarurligini ko'rsatadi. Bionika asosida bolalarga "Tabiat bu muammoni qanday hal qiladi?" yoki "Hayvon va o'simliklarning xususiyatidan foydalanib, qanday yangi buyum yaratish mumkin?" kabi savollarni berish Torrance ilgari surgan ijodiy tafakkurni faollashtirish tamoyillariga mos keladi. Maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual rivojlanishi va amaliy faoliyatini o'rganishda M. Montessorining pedagogik qarashlari ham muhim ahamiyat kasb etadi. Montessori bolaning mustaqil faoliyati, tajriba o'tkazishi va maxsus tashkil etilgan rivojlantiruvchi muhitda faoliyat olib borishini ta'limning asosiy shartlaridan biri sifatida ko'rsatgan. Uning qarashlariga ko'ra, bola o'z faoliyati davomida predmetlarning xususiyatlarini o'rganadi va amaliy tajriba orqali yangi bilimlarni egallaydi. Ushbu tamoyillar bionika asosidagi tajriba, modellashtirish va konstruktorlik faoliyatlarini tashkil etishda samarali metodik asos bo'la oladi. Bionika fanining shakllanishi va rivojlanishida Jack E. Steele nomi alohida tilga olinadi. U "bionics" atamasining ilmiy muomalaga kirib kelishi bilan bog'liq olimlardan biri sifatida e'tirof etiladi. Bionikaning asosiy mazmuni tirik tabiatdagi biologik tizimlarning tuzilishi va faoliyat tamoyillaridan texnik muammolarni hal qilishda foydalanishga asoslanadi. Mazkur ilmiy yo'nalish pedagogik jarayonda bolalarni tabiatni kuzatishga, biologik obyektlarning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlashga va ulardan yangi texnik g'oyalar yaratishda foydalanishga yo'naltiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida kuzatish, analogiya, taqqoslash, muammoli vaziyat, savol-javob va "Aqliy hujum" metodlaridan foydalanildi. O'yin, konstruksiyalash va loyihalash faoliyatlari orqali bolalarning jonli tabiat obyektlari xususiyatlarini aniqlashi hamda ular asosida texnik g'oyalar yaratishiga e'tibor qaratildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bionik yondashuv asosida tashkil etilgan faoliyat bolalarda tabiat obyektlarini tahlil qilish, o'xshashlik va farqlarni aniqlash, muammoga noodatiy yechim izlash, mustaqil fikrlash va yangi model yaratish qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qilishi aniqlandi. Qushlarning parvoz xususiyatlari, baliqlarning harakatlanishi, o'rgimchak to'ring tuzilishi, hayvonlarning himoyalanih va moslashish xususiyatlari kabi tabiiy hodisalardan foydalanish bolalarning ixtirochilik g'oyalarini shakllantirish uchun samarali vosita bo'la oladi. Bugungi kunda ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirish jarayonini maktabgacha ta'lim bosqichidan boshlash maqsadga muvofiqdir. Chunki maktabgacha yoshdagi bolalarga xos qiziquvchanlik, yangilikka intilish va atrof-muhitni faol o'rganishga bo'lgan ehtiyoj ularning ijodiy va ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirish uchun muhim imkoniyat yaratadi. Shu nuqtayi nazardan, maktabgacha ta'lim jarayonida bolalarning tabiiy qiziqishlarini qo'llab-quvvatlash, ularni mustaqil kuzatish, savol berish, muammoli vaziyatlarga yechim izlash va o'z g'oyalarini amaliy faoliyat orqali ifodalashga yo'naltirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, tabiat obyektlari va hodisalaridan ta'limiy jarayonda foydalanish bolalarda kuzatuvchanlik va ijodiy tafakkurni rivojlantirish bilan birga, tabiatdagi mavjud yechimlarni anglashga imkon beradi.

Tabiatda mavjud bo'lgan ko'plab tuzilish va funksiyalar inson tomonidan yaratilgan texnik qurilmalar uchun namuna bo'lib xizmat qilishi mumkin. Qushlarning uchishi, baliqlarning suvda harakatlanishi, o'rgimchak to'ring mustahkamligi, hayvonlarning himoyalanih va muhitga moslashish xususiyatlari bunga misol bo'la oladi. Ana shunday tabiiy yechimlarni o'rganish va ulardan texnik g'oyalar yaratishda foydalanish bionikaning asosiy mazmunini tashkil etadi. Bionik yondashuvni maktabgacha ta'limda qo'llash orqali bolalarga tabiat va texnika o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni sodda va tushunarli shaklda anglatish mumkin. Bunda bola avvalo tabiiy obyektni kuzatadi, uning o'ziga xos xususiyatini aniqlaydi, boshqa obyektlar bilan taqqoslaydi va undagi tabiiy yechimni texnik g'oya bilan bog'lashga harakat qiladi. Ushbu jarayon bolalarning analogik fikrlashi, muammoli vaziyatlarda yechim izlash qobiliyati va ijodiy tasavvurini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, bionika asosidagi ta'limiy faoliyatlarni didaktik o'yinlar, ertak terapiyasi, "Aqliy hujum", muammoli vaziyat, modellashtirish, konstruksiyalash va loyihalash kabi metod hamda faoliyatlar bilan uyg'unlashtirish bolalarning ixtirochilik faoliyatini yanada faollashtirishi mumkin. Shu sababli maktabgacha ta'limda bionik yondashuvdan foydalanishning metodik imkoniyatlarini o'rganish dolzarb pedagogik masalalardan biri hisoblanadi.

Tadqiqotda maktabgacha yoshdagi bolalarda ixtirochilik qobiliyatlarini bionika asosida rivojlantirishga yo'naltirilgan metodlar, didaktik o'yinlar va amaliy faoliyatlardan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida kuzatish, analogiya, taqqoslash, muammoli vaziyat, savol-javob va "Aqliy hujum" metodlari qo'llanildi. Mazkur metodlar bolalarning tabiat obyektlarini o'rganishi, ularning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlashi va tabiiy yechimlarni texnik g'oyalar bilan bog'lashga yo'naltirildi. Kuzatish metodi bionik faoliyatning dastlabki bosqichi sifatida tashkil etildi. Bolalarga turli hayvonlar, qushlar, hasharotlar va boshqa jonli tabiat obyektlarining tasvirlari, videolari yoki tabiiy muhitdagi holatlari namoyish qilindi. Kuzatish jarayonida ularning tuzilishi, harakatlanishi, himoyalanih va muhitga moslashish xususiyatlariga e'tibor qaratildi. Masalan, qushlarning qanotlari qanday tuzilganligi, baliqlarning suvda qanday harakatlanishi yoki o'rgimchak to'ring qanday qilib mustahkam tuzilma hosil

qilishi muhokama qilindi. Analogiya metodi orqali tabiiy obyektlarning xususiyatlarini texnik qurilmalar bilan bog'lashga e'tibor qaratildi. Bunda bolalarga "Qushning qaysi xususiyati samolyotga o'xshash?", "Baliqning harakatlanishi qanday texnik vositani eslatadi?", "O'rgimchak to'riining mustahkamligidan qanday foydalanish mumkin?" kabi savollar berildi. Ushbu jarayon bolalarning tabiiy obyekt va texnik qurilma o'rtasidagi funksional o'xshashlikni anglashiga yordam berdi.

Taqqoslash metodi analogiyani aniqlashtirish va bolalarning tahliliy fikrlashini rivojlantirish maqsadida qo'llanildi. Bolalar tabiiy obyektlarni bir-biri bilan hamda texnik qurilmalar bilan taqqoslab, ularning o'xshash va farqli jihatlarini aniqladilar. Masalan, qush qanoti va samolyot qanoti, baliqning tana shakli va suvda harakatlanuvchi vositalarning shakli o'zaro taqqoslandi.

Muammoli vaziyat metodi bolalarni tayyor javobni qabul qilishdan ko'ra, mustaqil ravishda yechim izlashga yo'naltirdi. Ularga "Agar odamlar qushlar kabi ucha olmasa, qushlarning qaysi xususiyatidan foydalanib uchuvchi qurilma yaratish mumkin?", "Suvda tez harakatlanadigan vositani yaratish uchun baliqning qaysi xususiyatidan foydalanish mumkin?" kabi muammoli topshiriqlar berildi. "Aqliy hujum" metodida esa bir muammoga nisbatan imkon qadar ko'proq g'oyalar ilgari surish tashkil etildi.

Bolalarning takliflari dastlab baholanmadi va rad etilmadi. Har bir bolaga o'z tasavvuridagi texnik yechimni erkin ifodalash imkoniyati berildi. Keyinchalik ilgari surilgan g'oyalar birgalikda muhokama qilinib, ularni takomillashtirish yo'llari izlandi. Savol-javob metodi barcha faoliyat bosqichlarini o'zaro bog'lash vositasi sifatida qo'llanildi. Savollar yordamida bolalarning e'tibori tabiiy obyektning muhim xususiyatlariga yo'naltirildi va ularni mustaqil xulosa chiqarishga undaldi.

Tadqiqotda bionik mazmundagi "Qaysi hayvon qaysi texnikaga o'xshaydi?" didaktik o'yinidan ham foydalanildi. O'yin davomida bolalarga hayvonlar va turli texnik qurilmalar tasvirlari berilib, ular o'rtasidagi o'xshashlikni aniqlash taklif qilindi. Masalan, qush va samolyot, baliq va suvosti transporti, o'rgimchak to'ri va mustahkam konstruksiya o'rtasidagi bog'liqlik muhokama qilindi. O'yinning keyingi bosqichida bolalardan mavjud o'xshashlikni topish bilan birga, o'zlari yangi texnik g'oya taklif qilishlari so'raldi. (1-rasm)

1-rasm: "Qaysi hayvon qaysi texnikaga o'xshaydi?"

"Uchinchisi ortiqcha" didaktik o'yini orqali bolalarning obyektlarni muayyan belgilar asosida guruhlash, farqlash va mantiqiy xulosa chiqarish qobiliyatlari rivojlantirildi. O'yin davomida hayvonlar yoki tabiiy obyektlar tasvirlari berilib, ulardan qaysi biri umumiy belgiga mos kelmasligini aniqlash topshirildi. Bola o'z tanlovini izohlash orqali nafaqat javob berish, balki fikrini asoslashga ham o'rgatildi. "Tabiat bilimdonlari" o'yini tabiat obyektlari haqidagi bilimlarni faollashtirish va ularning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlashga qaratildi. O'yin davomida bolalarga turli tabiiy obyektlar haqida savollar berildi. To'g'ri javobdan so'ng esa ushbu tabiiy xususi-yatdan qanday texnik g'oya yaratish mumkinligi haqida fikr yuritish taklif qilindi.

Bundan tashqari, ertak terapiyasi orqali bionik topshiriqlarni bolalarning tasavvuriga mos, qiziqarli vaziyat-larda tashkil etish imkoniyati yaratildi. Ertak qahramoni muammoga duch kelganida, bolalardan unga yordam beradigan qurilma yoki moslama o'ylab topish so'raldi. Bunda bolalar hayvonlarning tabiiy imkoniyatlarini eslab, ulardan texnik yechim yaratishda foydalanishga harakat qildilar. Yaratilgan g'oyalarni amaliy faoliyatga aylan-tirishda modellashtirish, konstruksiyalash va loyihalash faoliyatlaridan foydalanildi. Bolalar tabiiy obyektning muhim xususiyatini aniqlab, shu xususiyat asosida texnik model yaratdilar. Model yaratish jarayonida uning qanday ishlashi, qanday vazifani bajarishi va uni qanday takomillashtirish mumkinligi muhokama qilindi.

Bionika asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarda bolaning ixtirochilik faoliyati bosqichma-bosqich shakllantirildi. Dastlab bolalar tabiat obyektlari kuzatdilar, keyinchalik uning o'ziga xos xususiyatlarini aniqladilar va boshqa obyektlar bilan taqqosladilar. Shundan so'ng tabiiy xususiyat bilan texnik qurilma o'rtasidagi analogiyani topish hamda mavjud muammoga yangi yechim taklif qilishga yo'naltirildilar. Masalan, qushlarning parvozini kuzatish jarayonida bolalar qanotlarning shakli va harakatiga e'tibor qaratdilar. Keyinchalik "Qaysi hayvon qaysi texnikaga o'xshaydi?" o'yini orqali qush va samolyot o'rtasidagi funksional o'xshashlik aniqlandi. Muammoli vaziyat yordamida esa bolalarga "Qushning uchish xususiyatidan foydalanib yana qanday qurilma yaratish mumkin?" degan topshiriq berildi.

"Aqliy hujum" orqali turli g'oyalar ilgari surildi va eng qiziqarli g'oyalar modellashtirish hamda konstruksiyalash faoliyatida amaliy shaklga keltirildi. Baliqlarning suvda harakatlanishini o'rganishda ham xuddi shunday ketma-ketlikdan foydalanish mumkin. Bolalar baliqning tana shakli, suzgichlari va suvdagi harakatini kuzatib, ushbu xususiyatlarni texnik vositalar bilan taqqosladilar. Natijada suvda harakatlanadigan transport vositasi haqida o'z g'oyalarini ilgari surdilar.

O'rgimchak to'riining tuzilishini o'rganishda esa uning to'r hosil qiluvchi tuzilishi va mustahkamligiga e'tibor qaratildi. Bolalarga ushbu xususiyat asosida mustahkam konstruksiya yaratish muammosi qo'yildi. Konstruksiyalash jarayonida bolalar turli shakllarni sinab ko'rib, o'z modelini takomillashtirishga harakat qildilar. "Uchinchisi ortiqcha" va "Tabiat bilimdonlari" o'yinlari bolalarning tabiat haqidagi bilimlarini faollashtirish bilan birga, obyektlarning muhim belgilarini ajratib olishga yordam berdi. Mazkur o'yinlardan keyin bionik analogiya va muammoli topshiriqlardan foydalanish bolalarning mavjud bilimlarini yangi vaziyatda qo'llash imkoniyatini yaratdi.

Ertak terapiyasi esa ixtirochilik topshiriqlarini emotsional va tasavvurga boy shaklda tashkil etishga xizmat qildi. Masalan, ertak qahramoni o'rmondan chiqishi, suvdan o'tishi yoki baland joyga yetib borishi kerak bo'lgan vaziyatda bolalardan unga yordam beruvchi qurilma yaratish so'ralishi mumkin. Bunda bola tabiiy muhitdagi hayvonlarning imkoniyatlarini eslab, ularni texnik g'oya bilan bog'lashga harakat qiladi. Shunday qilib, qo'llanilgan metod va o'yinlar bir-biridan alohida emas, balki yagona pedagogik tizim sifatida tashkil etildi. Ularning o'zaro uyg'unligi bolalarning kuzatish, tahlil qilish, analogiya topish, muammoga yechim izlash, g'oya yaratish, model ishlab chiqish va uni takomillashtirish jarayonlarini izchil amalga oshirishga imkon berdi.

XULOSA

Bionika asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirish tabiiy obyektlarni o'rganish va ulardagi funksional yechimlarni texnik g'oyalar bilan bog'lash orqali samarali tashkil etilishi mumkin. Tadqiqotda qo'llanilgan kuzatish, analogiya, taqqoslash, muammoli vaziyat, savol-javob va "Aqliy hujum" metodlari bolalarning mustaqil fikrlashi va yangi g'oyalar yaratishiga yo'naltirildi.

"Qaysi hayvon qaysi texnikaga o'xshaydi?", "Uchinchisi ortiqcha" va "Tabiat bilimdonlari" kabi didaktik o'yinlar, shuningdek, ertak terapiyasi bolalarning bionik mazmundagi topshiriqlarga qiziqishini oshirish va ularni faol fikrlashga jalb etish imkonini berdi. Modellashtirish, konstruksiyalash va loyihalash orqali esa bolalarning g'oyalari amaliy mahsulot yoki model ko'rinishida ifodalandi.

Natijada bionik yondashuv asosida tashkil etilgan faoliyatlar bolalarda kuzatuvchanlik, analogik va ijodiy fikrlash, muammoli vaziyatlarda yechim izlash, mustaqil qaror qabul qilish hamda yangi texnik g'oyalarni ilgari surish ko'nikmalarini rivojlantirish uchun muhim pedagogik imkoniyat yaratadi. Shu bois maktabgacha ta'lim jarayonida bionika elementlarini didaktik o'yinlar va amaliy konstruktiv faoliyatlar bilan uyg'unlashtirish ixtirochilik qobiliyatlarini rivojlantirishning samarali yo'nalishlaridan biri sifatida tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan Davlat talablari. – T., 2018.
2. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligining "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi. – T., 2022.
3. Shodmonova Sh. Maktabgacha pedagogika. – T.: "Fan va texnologiyalar", 2005.
4. O'razova M. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodiy tasavvurni rivojlantirishning pedagogik asoslari. – T.: Fan, 2017.
5. Karimova V. M. Maktabgacha psixologiya. – T.: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2008.
6. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. – T.: "Iqtisod–Moliya", 2010.
7. Redko N. A. Elementy bioniki v detskom sadu. – Moskva: Prosveshchenie, 2015.
8. Altiyarova G. Sh. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida STEAM texnologiyalarini qo'llash metodikasi. – Nukus: Bilim, 2021.
9. Altshuller G. S. Algoritmi izobreteniya. – Moskva: Flinta, 2008.
10. Qodirova F. va boshqalar. Maktabgacha yoshdagi bolalar konstruksiyalash va loyihalash faoliyatini rivojlantirish. – T.: Tafakkur, 2020.
11. Jumaboyeva M. R. Maktabgacha yoshdagi bolalarda bionik yondashuv asosida ijodiy fikrlashni shakllantirish // Pedagogika va zamonaviyat ilmiy jurnali. – 2025.
12. Ziyomuhamedov B. O'quvchilarda ekologik va bionik tafakkurni rivojlantirish yo'llari // Xalq ta'limi jurnali. – 2020. – №3.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №9(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.